

***Presentació del Llibre del grup del tt30-the young
think tank***

“GOVERNABILITAT DEMOCRÀTICA GLOBAL”

Antoni Comín
Membre del tt-30

Barcelona, 18 de juliol de 2007

Gràcies, abans que res, al Club de Roma per l'hospitalitat amb la qual ens ha acollit, no només avui sinó durant aquests quatre anys. Jo vull que les meves primeres paraules estiguin dedicades als altres autors del llibre, vull començar –si m'ho permeteu– de manera emotiva i dir-los a tots ells: “Hem arribat”. Perquè –us diré la veritat– vam començar ara ja fa quatre anys i en alguns moments hem arribat a dubtar de si seríem capaços d'arribar al final del trajecte. I avui hem arribat al final del trajecte. Deixeu que us digui també que, com que conec els autors del llibre –després de quatre anys de treballar junts–, us puc assegurar que són tots ells gent de confiança. És a dir, us recomano la lectura d'aquest llibre de manera entusiasta. Perquè és el fruit de la reflexió i la feina de persones que mereixen la vostra confiança. Bromes a part, avui és un dia important per a nosaltres, per als autors del llibre, perquè aquesta petita obra ha estat una experiència, al-

menys per a mi, completament nova i gratificant: per començar perquè érem un grup interdisciplinari. Entre els autors hi havia politòlegs, hi havia gent de la societat civil, gent de la gran empresa, gent de la mitjana empresa, gent del món acadèmic, gent del món de l'ecologia i el medi ambient, etc., hi havia homes i dones. Això ha fet que escriure junts, un grup d'aquesta mena, hagi estat una experiència realment creativa i que, a més, ens hagi unit també a nivell personal. Per què vam voler fer una feina com aquesta? El Manel Manonelles ja ho ha dit, no ho he de repetir: teníem la percepció que un dels grans reptes del nostre temps és governar el món i que nosaltres, com a fills de societats democràtiques, havíem d'aportar el nostre gra de sorra a la pregunta de com aplicar els principis democràtics al govern del món. Ho recalco perquè això, per sí mateix, ja explica molt bé el mètode –deliberatiu i fruit del debat obert– del qual han sortit tots aquests continguts. Nosaltres, a l'inici del procés que ha culminat amb aquesta publicació, ens vam marcar un primer objectiu, que era pensar un sistema de governabilitat democràtica mundial –com el nom del llibre indica–. De fet, permeteu-me una altra broma, un dels debats més transcendents que hem tingut al llarg d'aquests quatre anys ha estat el debat per a posar-nos d'acord sobre el títol. Al final, com sempre passa en aquests casos, el consens ens ha acabat conduint a posar un títol molt descriptiu però amb una estètica dubtosa, per dir-ho de manera elegant. Però, en tot cas, es tracta d'un títol amb el qual tots estàvem d'acord perquè explica molt bé que

la nostra és una "proposta de governabilitat democràtica mundial". Què vam fer, per construir la nostra proposta? Vam seguir el mètode següent: reconèixer, tornar a explicitar, quins són els principis inspiradors d'un sistema institucional democràtic: el principi de la divisió de poders, el principi de la subsidiarietat, el principi de la legitimació democràtica a través del sufragi universal sense cap mena de discriminació, etc. A partir d'aquí vam intentar fer, sobretot, un esforç d'imaginació. Els que us atreviu a llegir el llibre pensareu que en alguns moments l'esforç d'imaginació, fins i tot, ha estat excessiu, perquè es tracta sens dubte d'una proposta idealista. En tot cas, el nostre propòsit era pensar de quina manera es concreten aquests principis en institucions concretes, com convertir aquests principis democràtics en institucions concretes de govern mundial. És obvi que d'institucions concretes de governabilitat mundial ja n'hi ha: hi ha el sistema de Nacions Unides. Per tant, un dels primers debats amb què ens vam trobar quan vam començar a pensar, escriure i debatre, va ser: de què estem parlant, de fer un exercici d'imaginació o de treballar sobre una realitat concreta, que ja existeix, i que és Nacions Unides? Això va donar lloc a grans debats i d'aquests debats, en va sortir el punt 1.2 del llibre. Es tracta amb prou feines de mitja pàgina, però resumeix molta estona de debats intensos. Ho dic per posar de manifest el procés de construcció dels consensos que hi ha darrere les pàgines d'aquest llibre. Una de les virtuts de l'obra, més enllà del que diu, és el fet que es tracta del fruit d'un elaborat acord entre punts de vista

diversos. En aquest punt 1.2, de què parlem? Parlem sobre si havíem de tenir en compte Nacions Unides a l'hora de pensar el tema que ens ocupava –el govern democràtic del món– o havíem de prescindir-ne completament. I no ens vam decantar per una cosa ni per l'altra. Nosaltres no estàvem escrivint, ho ha dit en Manel, una proposta de reforma de Nacions Unides. No és això. No és la nostra funció ni en som experts com per fer aquest plantejament. Però, evidentment, Nacions Unides és una referència obligada a l'hora de pensar en aquestes qüestions. Veureu que al punt 1.2 s'explicita que la nostra proposta navega entre una reforma de les actuals Nacions Unides i la utopia d'un Estat democràtic global. Perquè intentem, com deia, concretar institucionalment els principis democràtics aplicats a les institucions globals. Quan un mira les propostes, el primer que pensa és que hem estat realment agosarats. En Manel deia "provocadors". Agosarats, provocadors o molts de vosaltres direu "utòpics"... però és que aquesta era, segurament, la nostra intenció de partida. Per això no ens feia por ser agosarats, utòpics o provocadors. El que volíem era, simplement, ser fidels a uns principis democràtics que són els que inspiren aquesta proposta institucional. I calia ser tan utòpic com calgués per ser fidels a aquests principis. A més, jo crec que, en general, en la vida –i això val per a la política mundial, per a la política local i per a la política regional, per a totes les polítiques– saber quin és el port final al qual un vol arribar és útil per fer el viatge amb més ganes i amb més convicció. Nosaltres en aquest llibre segurament

dibuixem un port molt llunyà al qual no sabem si arribarem mai, però sí podem dir que és al port al qual nosaltres, si poguéssim, fariem arribar el vaixell. És quan sabem quin és el port final que podem demanar a la gent que pugi al vaixell. Després el vaixell farà l'itinerari que podrà i tindrà la mala mar que li toqui... Però si no tens un port marcat, no pots ni tan sols emprendre la travessia. Per això, crec que la dimensió utòpica és una de les virtuts de la nostra proposta. Faig aquesta digressió per deixar-ne constància. Dit això, com es concreta la nostra proposta institucional basada en aquests principis per tots reconeguts que inspiren qualsevol model democràtic? Tampoc hi entraré en detall... perquè llavors ja no caldria que us llegíssi el llibre. Tanmateix, en faré cinc cèntims. Vam ser conscients que calia posar sobre la taula la necessitat d'un poder legislatiu global, un poder legislatiu mundial, un parlament mundial, si ho voleu dir així. I que calia que estigués format per dues cambres, perquè som conscients que el dret internacional públic encara durant molts anys haurà de seguir reconeixent com a actors principals els estats. Per tant, el poder legislatiu mundial havia de tenir una cambra de representació dels estats i una assemblea mundial de representació dels ciutadans del món, per sufragi universal mundial –valgui la redundància–. Aquesta segurament, de totes les propostes institucionals del llibre, és la més utòpica, la més provocadora i la més agosarada. Segona concreció, segon eix bàsic de la nostra proposta: la creació d'un poder executiu mundial. Ja ha explicat el Manel que d'acord amb el nostre

model aquest poder executiu es concretaria en dos consells: el Consell de Pau i Seguretat i el Consell Econòmic, Social, Cultural i de Desenvolupament. Farien tots dos les funcions de poder executiu mundial. Tercer eix bàsic de la proposta: el principi regional, podríem dir-ne, és a dir, reconèixer les regions com a espais de representació política en les institucions globals. Per què? Això parteix també d'un debat que vam fer intensament i que apareix en part reflectit al llibre: el debat al voltant de la idea segons la qual el "regionalisme obert" –el "regionalisme cooperatiu", tal com se n'ha dit– és un factor de democratització de la geopolítica global. Això també volíem que estigués recollit explícitament en la nostra proposta. El quart eix en el qual es concreta la nostra proposta institucional és la creació d'una sèrie d'agències sectorials encarregades de la gestió i de l'administració de les polítiques públiques globals per a cadascun d'aquests sectors. El sinònim més didàctic seria ministeris mundials, per dir-ho d'alguna manera. Aquest probablement és l'element de la nostra proposta més similar a les actuals Nacions Unides. En aquest punt també vam intentar –sempre sense pretensions– fer un cert exercici d'enginyeria institucional i veure de quina manera aquestes agències han de tenir una doble dependència: una dependència dels Consells, del poder executiu, en la mesura en què representen l'Administració Pública mundial, però al mateix temps una legitimació que li provingui del poder legislatiu global. Això ens va obligar a fer una proposta que pot semblar tècnica, però que de fet té un abast

també força revolucionari. Recordem que avui les agències –o les institucions– de Nacions Unides tenen cadascuna la seva Assemblea on estan representats els diferents Estats membres de cada agència o institució (OMS, OIT, UNESCO, FAO, etc.). Una de les coses que proposem nosaltres –de manera ni que sigui indirecta– és que allò que avui són les Assemblees dels diferents organismes, agències o institucions de Nacions Unides en el nostre model haurien de quedar subsumides en una única Assemblea comuna a totes les agències, Assemblea que no és altra que el poder legislatiu mundial. I no només això sinó que, a més, aquest poder legislatiu no ha de servir només per a representar els Estats, sinó que ha de servir també per a representar els ciutadans. És a dir, ha de ser una Assemblea amb doble Cambra. Aquest exemple pot servir també perquè valoreu vosaltres directament el joc de proximitat i de distància de la nostra proposta en relació a allò que avui existeix, és a dir, l'actual sistema de Nacions Unides. No vull entrar en gaires més detalls per diversos motius. El primer, per no passar-me del temps i perquè el president de la taula no m'hagi de fer callar explícitament. L'altre, perquè si explico gaires coses més em sembla que haurem explicat gairebé el 70% del llibre, perquè es tracta d'una obra breu: la llegireu ràpid, aquells que la vulgueu llegir. El que sí vull dir abans d'acabar és que trobareu un seguit d'agències, una proposta detallada d'agències. I per a cadascuna d'elles, d'alguna manera, s'explicita un programa concret –unes funcions i uns objectius– al qual haurien de fer front cadascuna d'elles:

un programa mediambiental, un programa relatiu al comerç mundial, un programa pel mercat de capitals mundial, etc. En qualsevol cas, tot el llibre està travessat per una consciència –a vegades més explícita, a vegades menys– que els grans reptes de la societat mundial d'avui són dos: garantir la pau i la seguretat, per un cantó, i per l'altre garantir que els mercats globals es posin al servei del desenvolupament, és a dir, fer dels mercats mundials un instrument que permeti que tot ciutadà vegi reconeguts i garantits els seus drets bàsics. Aquestes dues necessitats peremptòries, aquests dos grans reptes del segle XXI, necessiten, sí o sí, institucions democràtiques globals. Ens hi juguem la sostenibilitat de la societat mundial com a projecte compartit, com a societat realment humana. En aquest punt hi hauria, de fet, el realisme –utòpic si voleu, però realisme– de la nostra proposta. Només amb propostes de govern democràtic mundial, que avui ens poden semblar utòpiques, podem garantir la viabilitat i el progrés de la societat mundial. L'alternativa és el caos i, en darrer extrem, la barbàrie. En resum, tenim dos grans reptes com a societat mundial humana: l'un és garantir la pau i la seguretat i l'altre és governar el capitalisme globalitzat. Aquestes dues coses només es poden fer si tenim poders globals forts. Però els poders globals forts només seran acceptables si estan fortament legitimats, és a dir, si són profundament democràtics. Per tant, d'algun manera, nosaltres l'únic que intentem és fer un crit d'atenció, d'alerta, que ens permeti respondre i estar a l'alçada de les necessitats objectives que la història ens

ha posat davant dels ulls en aquests moments. Nosaltres, com deia al principi de la meua intervenció, “hem arribat”, hem fet el llibre. A la societat mundial li falten moltes dècades per aconseguir passos efectius, per petits que siguin, en aquesta direcció. Li falten probablement moltes dècades per avançar ni que sigui un deu per cent del camí que nosaltres tracem en aquesta proposta, en aquest llibre breu, a la vegada humil i agosarat. Però, en tot cas, crec que puc dir en nom de tots els autors que estem força orgullosos –i al mateix temps, per què negar-ho, una mica sorpresos de nosaltres mateixos– d’haver pogut presentar aquesta proposta davant vostre.

Moltíssimes gràcies.

